

nisu zmešalo, je pa potem tudi za njive dobro. — Tudi pepél se je prav dober skazal.

Je pa senožet prav močír ali mah (Morast), je treba za vodotoke po skopanih dostojnih grabnih skerbeti, in de se prerahla zemlja dovelj vterdi, peska, šute in enake soderge na-nje navoziti, de ji dobro podlago da in zemljo zboljša.

Takó ogleštane senožeti naj se ogradé, de se poversina dovelj vsede in posuší, in de se živina ne pase po njih in globokih jam ne naredí, kjer stopa, — scer ti ne bo senožet nikdar lepo ravna.

Na močirnih senožetih se pa da nar hitrejši in nar lože plot iz vèrbjih véj napraviti; na tistim koncu, kjer se v zemljo vtaknejo, naj bojo slab palec debele in nekoliko ošpicene, brez stranskih mladík; na spomlad, ko je zmerzovati jenjalo, naj se pol čevlja globoko v zemljo vtaknejo; v visokosti pol sežnja (klaftre) naj poprek po njih leskovce, na debelim koncu pol palca debele, privežejo. Že v pervim létu se da na to vižo stanoviten plot z majhnim trudam napraviti.

(Dalje sledí.)

Nove kmetijske podružnice na Krajskim.

V podružnici Višnjagorsko-Zatičinski so bili 29. mal. travna izvoljeni: za predsednika gosp. Janez Kopecki, fajmošter v Zatičini; — za odbornike pa gosp. Ivanc Franc, v Grundlju, gosp. vitez Benjamin Födransperg, v Hudim, gosp. vitez Anton Widerkhern, v Mali Loki, in gosp. Hribar Franc, v Podgabru.

V podružnici Novomeški je bila 13. t. m. volitev, in so bili izvoljeni: za predsednika gosp. vitez Anton Fichtenau, — za odbornike pa gosp. Dr. žlah. Juli Vest, gosp. Karl Fabiani, gosp. Bernard Hochmayer in gosp. Franc Germ.

V podružnici Podpeč-Zaloški je bila volitev 16. t. m., pri kateri so bili izvoljeni gosp. Juri Račič za predsednika, — gosp. Janez Thomann, gosp. Gašper Švab, gosp. Janez Detela in gosp. Kajetan Šuller za odbornike.

Takó so večidel že vse podružnice vstanovljene in bojo v prid domačiga kmetijstva svoje opravila začele. —

Podružnica Radoljška je imela 18. dan preteč. mesca svoj prvi shod, pri katerim so med drugimi rečmi posebno pomenki zastran varstva gojzdov važni bili; zapisnik (protokol) te reči je poslal gosp. predsednik podružnice središnjemu odboru kmetijske družbe v predlago višjemu vodstvu. —

Odbor Idrijske podružnice je oznanil kmetijski družbi, de prvi velki zbor te podružnice bo 17. dan prihodnjiga mesca (rožnika) dopoldne.

Korítnost rastljinoznanstva.

Pretekli teden je gosp. Andrej Fleišman, naš izverstni rastljinoslovec, v Ljubljanski živinozdravniški šoli začel podúk rastljinoznanstva, sosebo tistih rastljin, ktere mora živinozdravnik poznati, de vé razločiti trave, ki so za kermo dobre od slabih, de pozná zeliša, ki so zdravila, in vé, ktere so strup. Živinozdravniku na deželi, ki si zdravila sam nabíra, de mu jih ni treba iz dragih lekarnic kupovati, de tedaj zamore tudi živino boljši kup ozdravljati, je ta vednost posebno potrebna; pa tudi zató mora dobre, škodljive ali clo strupene zeliša dobro poznati, kér živina večkrat po klaji v hlevu ali po paši zbolí, in je tedaj treba vediti: ali ni kaj strupeniga vžila. Zavoljo tega je vodstvo imenovane šole g. Fleišmana naprosilo, de naj, kér mu je vsaka rastljina pri nas natanjko znana, prevzame očitni podúk rastljinoznanstva za

učence živinozdravniške šole, kar je on tudi rad storil.

V sredo je začel učenje z nagovorom na učence v živinozdravniški šoli, kteriga zdej vsaki dan, razun sabote, nedelje in praznikov, od 5. do 6. ure popoldne daje v botaniškim vertu, kér pravo poznanje rastljin se ne da doseči iz bukev in malanih podob, ampak tam, kjer zeliša rastejo.

Nagovor,

s kterim je gosp. Fleišman podúk rastljinoznanstva v domačim jeziku začel, se pa takóle glasi:

„Ljubi učenci! Rad sim se udal častnemu poklicu, Vas podučiti v rastljinoznanstvu, de boste poznali tiste zeliša, ki so živini tečne, škodljive, zdravilne in strupene. Čakal sim pa s tem podukam takó dolgo, de je čas prišel, o kterim nam je ljubeznjiva natora spet svoje rastljinске zaklade iz zemlje pokazala. Ta čas je zdej tukaj; zató se bomo zdej poprijeli tega poduka. Narpoprej vam pa čem namén in veliko koristnost tega znanstva sploh enmalo razložiti in povedati, kje, kaj in kakó se boste učili.

Rastljinstvo, naj bo travje, zelištvo, germovje ali drevje, je neprecenljiva podpora našiga življenja, in takó koristno in potrebno, de, ako bi nas ne bil modri Stvarnik ž njim podaril, bi nam skorej ne bilo moč živeti. To lahko vsak spozná, če je še takó prost in neveden, če le enmalo okolj sebe pogleda, kaj de vse iz rastljinstva za mnoge potrebe ljudi in žival rabimo. In če dalje premislimo, kakšna bi bila na svetu, če bi rastljinstva ne bilo! Kakšna je že pozimi, kadar sneg zapade in nam rastljine in zemljo pokrije! Vse je pušto, kamor se pogleda; vse žalostno in neprijetno; otožnost in žalost nas sprehaja.

Vsa druga je na spomlad, kadar narava zgubi sneženo in ledeno odejo in se rastljinstvo spet oživi. Že perve cvetlice, ki se iz zemlje prikažejo, nas razveselé, de je kaj — še bolj pa smo veseli, če pogledamo po ravninah in dolínah, planínah in hribih, in zagledamo brez števila veliko cvetic, ki se lesketajo v mnogih pisanih barvah in puhté prijeten duh iz sebe, de vsaciga človeka, ki ni ledeniga sercá, od nježne mladosti noter do stariga sivčika, živo veselje presúne.

Pa ne le človek, temuč tudi živalstvo se veseli prerrojene narave, ktera mu zdaj ponudi za življenje toliko živeža, brez kteriga bi ne móglo obstati.

Iz tega, kar sim vam, ljubi učenci! tukaj ob kratkim pred oči postavil, spoznate neizmerno dobroto previdnosti božje, ki jo je vsim stvarém na zemlji po rastljinstvu naklonila, — pa ne samo zató, de bi ga le imeli, gledali in le tje v en dan vživali, ampak zató, de bi se ga v splošni prid vsih stvari prav poslužili, za česar je vstvarjeno bilo.

Ako ga pa hočemo v naš prid prav obračati, ga moramo nar poprej prav poznati, — in zató je treba podučjenja.

Podúk v rastljinstvu, ljubi učenci! se zamore pa le tam prav natanjko deliti in dobro razjasniti, kjer so rastljine večidel vsih plemén in klasov v kupej sostavljene; — prvič zató, de se ne vidijo le take, ki so za rejo, za zdravila, ki so škodljive ali strupene, ampak zraven tudi vse tiste, ki so tem podobne in se lahko ž njimi zmešajo, de se po taki zmešnjavi dostokrat velika škoda ali nesreča zgodi, kakor žalostne skušnje učé; — drugič pa tudi zató, de se rastljine takrat viditi zamorejo, kadar začno kalí poganjati, kadar cvetó, séme, zernje in sad donášajo noter do časa, de dozoriijo in se obleté. Zakaj nektere rastljine se v teh časih tako zlo spremené, de, če bi kdo eno rastljino popred vidil, preden cvetè, in spet potém, kadar cvetè ali kadar séme obrodí, bi mislil, de je čisto druga, ako je ni dobro in natanjko poznal. In zató je treba, de se večkrat v létu pregledujejo.